

Nr 34.

Ankom till riksdagens kansli den 17 april 1936 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 14 § 3 mom. lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd.

Genom en den 11 mars 1936 till riksdagen avlämnad proposition, nr 205, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, jämlikt § 87 regeringsformen föreslagit riksdagen att antaga här nedan infört förslag till lag angående ändrad lydelse av 14 § 3 mom. lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för det genom propositionen framlagda lagförslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd innehåller, i den lydelse densamma erhållit genom lagen den 12 juni 1931 (nr 288), i 8—15 §§ särskilda föreskrifter rörande minderårigas användande i arbete. Sålunda stadgas bland annat följande. Minderårig, varmed förstås den som är under 18 år (8 §), må icke användas till arbete förrän den minderårige fyllt 13 år och, där fråga ej är om arbete allenast under ferietid, inhämtat folkskolans lärokurs eller däremot svarande kunskaper och färdigheter eller ock erhållit tillstånd att lämna folkskolan (9 § 1 st.). I industriellt arbete samt byggnads- och transportarbete är minimiåldern 14 år, där ej arbetet avser distribution av varor eller utträttande av bud eller ärenden (10 § 1 st.). Från dessa förbud mot användande i arbete av minderåriga under 13 eller 14 år kan dock i vissa fall eftergift meddelas (12 § 1 och 2 st.). Minderårig skall för nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst elva timmar varje dygn, och skall i ledigheten ingå tiden mellan kl. 10 e. m. och 5 f. m. (14 § 3 mom. 1 st.). Från detta stadgande gälla dock vissa undantag (14 § 3 mom. 2 st.). Yngling, som fyllt 16 år, kan sålunda efter vederbörande yrkesinspektörs eller bergmästares medgivande användas till arbete med tre 8-timmarsskift och med nattarbete var tredje vecka. Härutöver äger yrkesinspektionens chefsmyndighet medgiva, att sådan yngling må deltaga i arbete, som på grund av sin natur, arbetsbrådska eller annan tvingande omständighet måste bedrivas med skiftindelning eller eljest forceras. Yngling, som

fyllt 14 år, må efter chefsmyndighetens medgivande användas till flottningsarbete, i den mån förhållandena därtill föranleda. — I fråga om raster i arbetet finnas, utöver de allmänna bestämmelserna i 5 § i), för minderåriga föreskrivna särskilda regler (14 § 2 mom.).

Den i 14 § 3 mom. 1 st. upptagna huvudregeln om minderårigas nattvila överensstämmer med den i Washington år 1919 av internationella arbetskonferensen antagna konventionen angående barns nattarbete inom industrien. Jämväl konventionen innehåller en undantagsbestämmelse, enligt vilken i vissa fall minderåriga över 16 år må användas i nattarbete. Då emellertid denna undantagsbestämmelse till skillnad från motsvarande stadganden i 14 § 3 mom. 2 st. arbetarskyddslagen endast gäller för vissa slag av industriella företag, har Sverige icke kunnat ratificera konventionen. (Konventionen har intill den 1 januari 1936 ratificerats av 30 stater.)

Före 1931 års lagändring var den stadgade minimiåldern för barn, som användes i arbete, i vissa fall ett eller två år lägre än den nu gällande. Minderårig, som användes till kringförande av varor, uträttande av bud eller ärenden eller till arbete i handel, skulle åtnjuta oavbruten ledighet under minst elva timmar varje dygn, och skulle tiden mellan kl. 10 e. m. och 5 f. m. ingå i ledigheten. Beträffande minderårigs användande till industriellt arbete eller byggnadsarbete föreskrevs, att minderårig icke fick användas till sådant arbete mellan kl. 7 e. m. och 6 f. m.; dock gällde härvid undantag för yngling, som fyllt 16 år, därest arbetsdagen var begränsad till högst åtta timmar samt tillika arbetet icke oftare än var tredje vecka inföll å tid mellan kl. 11 e. m. och 5 f. m.

I den proposition (nr 40), genom vilken förslag till ändringar i arbetarskyddslagen framlades för 1931 års riksdag, anförde föredragande departementschefen, statsrådet Larsson, beträffande 14 § 3 mom., bland annat (sid. 99):

Ehuru onekligen svårigheter kunna vara förenade med att under tiden 5 f. m.—10 e. m. anordna arbete på två skift, särskilt under iakttagande av departementsförslagets bestämmelser om raster av tillräcklig varaktighet, torde dock den diskuterade regeln [ledighet minst 11 timmar varje dygn, i vilken ledighet skall ingå tiden mellan 10 e. m. och 5 f. m.] med tanke på övriga fall — då minderårigs användande i tvåskiftsarbete icke erfordras — böra godtagas och i stället lämpliga undantagsbestämmelser uppställas, varigenom tillbörlig hänsyn tages till tvåskiftsarbetet. Arbetsgivarna torde härigenom föranledas att söka ordna den minderåriges arbete på sådant sätt, att dispens för nattarbete ej mer än nödvändigt behöver begäras.

Vad därefter undantagsbestämmelserna angår har nuvarande möjlighet till användande av 16- och 17-års ynglingar till treskiftsarbete bibehållits, men den har gjorts beroende av vederbörande yrkesinspektörs eller bergmästares medgivande i de särskilda fallen. Avsikten härmed är å ena sidan att icke beröva industrien en nu förefintlig möjlighet till minderårigs användande i treskiftsarbete, vilken möjlighet icke, såvitt visats eller ens påståtts, varit förenad med olägenheter; å andra sidan att genom införande av kontroll förekomma missbruk i detta avseende och mana till omtanke vid arbetets anordnande. Den prövning, som här skulle tillkomma yrkes-

inspektionen, torde vara av beskaffenhet att lämpligen kunna åläggas de nämnda lokala organen.

Andra lagutskottet tillstyrkte (i utlåtande nr 24) i nu ifrågakarande hänseende i sak propositionens förslag. I reservation av herr Sigfrid Hansson jämte fem andra ledamöter yrkades, att undantagsbestämmelserna i 14 § 3 mom. andra stycket icke måtte medtagas i lagen. Utskottets hemställan härutinnan bifölls av riksdagen.

I en den 6 december 1934 till socialdepartementet inkommen skrivelse har *svenska textilarbetareförbundet* anfört i huvudsak följande:

Efter 1931 års lagändring hade arbetsgivarna inom textilindustrin börjat i stor utsträckning använda minderåriga i arbete, fördelat på två efter varandra följande 8-timmarsskift per dygn. Skiftarbete vore påfrestande redan för vuxna arbetare samt mycket farligt för de ungas såväl fysiska som psykiska hälsa. Genom skiftbytena förlades arbetstiden omväxlande till olika, ömsom alltför tidiga, ömsom alltför sena delar av dygnet, vilket medförde en oregelbunden ordning beträffande måltider och sömn. Därtill komme, att rasterna i arbetet i de flesta fall bleve otillräckliga. Förbundet hemställde därför om vidtagande av åtgärder i och för åstadkommande av sådan ändring i 14 § 3 mom. arbetarskyddslagen, att den tid av dygnet, under vilken minderåriga finge användas till industriellt arbete, begränsades till mellan kl. 6 f. m. och 7 e. m. Då vidare enligt förbundets mening minderårigas hållande i nattarbete vore fullständigt förkastligt, hemställde förbundet tillika, att den i samma lagrum intagna bestämmelsen, enligt vilken yngling, som fyllt 16 år, finge efter yrkesinspektörens eller bergmästarens medgivande användas till arbete nattetid var tredje vecka, måtte helt bortfalla.

Över framställningen hava yttranden avgivits av socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, svenska arbetsgivareföreningen och landsorganisationen i Sverige. För innehållet i dessa yttranden har redogörelse lämnats å sid. 4—5 i propositionen.

Den 22 februari 1935 har Kungl. Maj:t anbefallt *socialstyrelsen*, som i sitt nyssnämnda yttrande föreslagit en ingående utredning rörande frågan om minderårigas användande i skiftarbete, att i huvudsaklig överensstämmelse med grunder och riktlinjer, som angivits i styrelsens yttrande, verkställa och inkomma med utredning i frågan ävensom med det författningsförslag, som av utredningen kunde föranledas.

Till fullgörande av detta uppdrag har socialstyrelsen med skrivelse den 5 oktober 1935 avlämnat förslag till ändrad lydelse av 14 § 3 mom. första stycket arbetarskyddslagen. Vid skrivelsen funnos fogade dels en redogörelse för vissa från besiktningsläkare till socialstyrelsen inkomna yttranden angående med minderåriga arbetares skiftgående arbete eventuellt förenade sociala eller hygieniska missförhållanden, dels ock uppgifter angående i vissa främmande länder gällande bestämmelser rörande minderårigs användande till arbete. Sedermera har från styrelsen jämväl inkommit ett av förste stadsläkaren i Göteborg i ämnet avgivet yttrande.

Socialstyrelsens förslag innebär allenast den ändringen i förhållande till gällande lag, att för minderårig under 16 år, vilken användes till industri-, byggnads- eller transportarbete, som icke bestode i distribution av varor eller uträttande av bud eller ärenden, ledigheten för nattvila skulle omfatta tiden mellan klockan 7 e. m. och 6 f. m. Av socialstyrelsen föreslagen lagtext återfinnes å sid. 10 i propositionen.

Över förslaget hava efter remiss yttranden avgivits av medicinalstyrelsen, kommerskollegium, arbetsgivareföreningen och landsorganisationen. Kommerskollegium har bifogat yttrande av järnkontoret. Arbetsgivareföreningen har bifogat yttranden av järnbruksförbundet och textilindustriförbundet.

Sedermera hava skrivelser i ämnet inkommit till Kungl. Maj:t, den 9 januari 1936 från svenska grov- och fabriksarbetareförbundet och den 15 februari 1936 från de förenade förbunden.

För det huvudsakliga innehållet i socialstyrelsens skrivelse den 5 oktober 1935 har redogörelse lämnats å sid. 6—10 i propositionen, vartill utskottet anhåller att få hänvisa.

Till belysning av frågan har socialstyrelsen lämnat uppgifter angående de bestämmelser, som i vissa främmande länder gälla rörande minderårigs användande till arbete. Därav må omnämnas följande.

Gällande arbetstidsbestämmelser synas i Danmark och Finland lägga hinder i vägen för sysselsättande av minderåriga i tvåskiftsarbete. Däremot synes hinder i sådant hänseende icke föreligga i Norge, England, Frankrike, Tyskland, Belgien, Nederländerna, Schweiz och Tjeckoslovakien.

Vad angår nattarbete (treskiftsarbete) synes det ej vara tillåtet att använda minderåriga i sådant arbete i Nederländerna. I Danmark, Finland, England, Frankrike, Tyskland, Belgien, Schweiz och Tjeckoslovakien är däremot nattarbete i större eller mindre omfattning tillåtet för ynglingar.

Socialstyrelsens skrivelse finnes i sin helhet återgiven i sociala meddelanden nr 11 år 1935, sid. 761—768.

Resultatet av verkställd undersökning rörande den omfattning, vari minderåriga användas i skiftarbete, detta arbetes fördelning på olika yrkesgrupper samt rastetiderna för ifrågavarande minderåriga har sammanställts i tabeller, som återfinnas å sid. 18—19 i propositionen. Enligt tabellerna utgjorde antalet minderåriga i skiftarbete år 1935 sammanlagt 3,840, därav 3,228 i tvåskifts- och 612 i treskiftsarbete. Socialstyrelsen har omnämnt, att inom textilindustrin sysselsattes omkring 75 14-åringar och 300 15-åringar. Socialstyrelsen har i övrigt icke verkställt uträkning rörande de minderårigas fördelning å olika åldersgrupper.

Det huvudsakliga innehållet i de yttranden, som avgivits över socialstyrelsens förslag, har återgivits å sid. 10—15 i propositionen. Här må endast omnämnas, att medicinalstyrelsen förklarar sig biträda socialstyrelsens lagförslag, att kommerskollegium, järnkontoret, arbetsgivareföreningen, järnbruksförbundet och textilindustriförbundet avstyrkt detsamma, samt att landsorganisationen, grov- och fabriksarbetareförbundet och de förenade förbunden ansett sådan ändring av 14 § 3 mom. arbetarskyddslagen böra vid-

tagas, att minderårigas användande till industriellt skiftarbete helt förhindrades.

Föredragande departementschefen, statsrådet Möller, har i propositionen anfört:

Vid framläggande av den proposition (nr 40), som ligger till grund för den vid 1931 års riksdag genomförda revisionen av arbetarskyddslagen, framhöll föredragande departementschefen, statsrådet Larsson (sid. 99 i propositionen), att svårigheter kunde vara förenade med att under tiden mellan klockan 5 f. m. och 10 e. m. anordna arbete på två skift, särskilt under iakttagande av de i propositionen föreslagna — och av riksdagen sedermera antagna — bestämmelserna om raster av tillräcklig varaktighet. Med tanke på de fall, då minderårigs användande i tvåskiftsarbete icke erfordrades, borde dock såsom huvudregel stadgas, att i nattvilan skulle ingå tiden mellan klockan 10 e. m. och 5 f. m., och i stället lämpliga undantagsbestämmelser uppställas varigenom tillbörlig hänsyn toges till tvåskiftsarbetet.

I propositionen framlades också förslag till sådana undantagsbestämmelser, vilka i sak helt motsvarade 14 § 3 mom. andra stycket 1—3 punkterna i gällande lag. Då dessa undantagsbestämmelser alltså endast gällde ynglingar, som fyllt 16 år, torde härav framgå, att departementschefen näppeligen förutsåg det resultatet av revisionsförslaget, att flickor under 18 och ynglingar under 16 år skulle komma att i avsevärd utsträckning användas i tvåskiftsarbete. Då ej heller under riksdagsbehandlingen departementschefens uttalande i denna del gjordes till föremål för erinran synes därför socialstyrelsen hava fog för sin uppfattning, att avsikten med 1931 års lagrevision knappast varit att bereda utsträckt möjlighet för användande av minderåriga i tvåskiftsarbete.

Emellertid hava efter genomförandet av 1931 års reform flickor under 18 och ynglingar under 16 år kommit att i ganska stor utsträckning sysselsättas med tvåskiftsarbete. Särskilt synes detta vara fallet inom textilindustrin, som till övervägande del använder kvinnlig arbetskraft. Enligt min uppfattning har denna utveckling icke varit lycklig. Visserligen hava de i ärendet hörda besiktningsläkarna icke direkt kunnat påvisa fall, där en minderårig tagit skada till sin hälsa genom skiftarbete. Detta läser dock i och för sig icke kunna anses avgörande, då skadeverkningarna kunna framträda först i ett senare skede av livet, i form av en försvagad konstitution eller minskad motståndskraft mot sjukdomar. Det förefaller ock uppenbart, att ett arbete, som ena veckan börjar kl. 5 på morgonen och andra veckan slutar kl. 10 på kvällen, måste i olika hänseenden verka deprimerande på de flesta människor i den andligen och kroppsligen ömtåliga uppväxtåldern. Intrycket härav förstärkes, då man erfar, att förhållandena i allmänhet medgiva endast mycket korta raster i arbetet. Det är därför rimligt att detta påfrestande arbete åtminstone icke erbjudes de mest ömtåliga minderåriga, till vilka jag räknar flickor under 18 samt ynglingar under 16 år, utan förbehålles personer med större motståndskraft.

Från åtskilliga håll har emellertid erinrats, att ett av sociala och hygieniska skäl förestavat utsträckt förbud mot nattarbete för minderåriga skulle i andra hänseenden innebära olägenheter. Sålunda har det ansetts icke vara tillrädligt att beröva de minderåriga möjligheterna till arbetsförtjänst och yrkesutbildning inom företag, där arbetet bedrivs i skift. Vid övervägandet av konsekvenserna av den ifrågasatta lagändringen synes dock största hänsyn böra tagas till arbetarnas värdering, ty från arbetarhemmen rekryteras åtminstone de allra flesta av de minderåriga skiftarbetarna. Av de fram-

ställningar och yttranden, som i detta ärende inkommit från olika arbetarorganisationer, synes tydligt framgå, att bland arbetarna fördelarna av ett förbud mot skiftarbete för minderåriga anses avgjort överväga nackdelarna. Emot ett dylikt förbud har emellertid även framhållits, att de industrier, i vilka skiftarbete förekommer, i åtskilliga fall vore i behov av de minderårigas billigare arbetskraft för att kunna hävda sig i konkurrensen med utlandet. En återgång till den ordning, som beträffande nattarbete inom industrin gällde för minderåriga intill 1932 års början, synes mig dock knappast behöva medföra några allvarigare olägenheter i nu berörda hänseende.

För minderåriga ungdomar över 16 år torde å ena sidan den sanitära vådan av skift- och nattarbete icke vara så stor som för övriga minderåriga samt å andra sidan olägenheterna av ett ovillkorligt förbud mot sådant arbete vara mera framträdande. Med hänsyn härtill anser jag det icke vara nödvändigt att i detta sammanhang föreslå även upphävande av den sedan gammalt förefintliga möjligheten för ungdomar över 16 år att utföra dylikt arbete. Dock bör man söka förhindra, att dessa möjligheter utnyttjas i onödan eller av sådana minderåriga, som icke äro starka nog att tåla påfrestningarna i detta arbete. I sådant syfte synas de i 14 § 3 mom. andra stycket stadgade villkoren för rätt till deltagande i nattarbete lämpligen böra gälla även allt förekommande tvåskiftarbete. Jag vill också i detta sammanhang omnämna, att socialstyrelsen den 23 november 1935 i cirkulärskrivelse till besiktningsläkarna hemställt, att vid de årliga läkarbesiktningar, som jämlikt 35 § företagas å minderåriga arbetare vid större industri-, byggnads- och transportföretag, läkarna måtte beträffande minderåriga sysselsatta i skiftarbete i varje särskilt fall pröva, huruvida den minderåriges deltagande i skiftarbetet kan befaras menligt inverka på hans hälsa, samt där så är förhållandet skilja den minderårige från skiftarbetet eller föreskriva särskilda villkor för hans användande däri.

På grund av det anförda förordar jag sådana ändrade bestämmelser, som såvitt möjligt förhindra att flickor under 18 och ungdomar under 16 år användas till natt- eller skiftarbete. Sådant arbete torde knappast förekomma annorstädes än inom industri-, byggnads- eller transportföretag. Vidare torde inom dessa företag det arbete, som icke är uppdelat på skift och ej heller består i distribution av varor eller uträttande av bud eller ärenden, sällan börja före kl. 6 f. m. eller sluta efter kl. 7 e. m. Med hänsyn härtill synes lämpligt att, till undvikande av för andra näringsgrenar onödigt skärpande bestämmelser, såsom socialstyrelsen föreslagit, bibehålla såsom allmän regel stadgandet i 14 § 3 mom. första stycket, att den minderåriga skall beredas ledighet minst elva timmar varje dygn, i vilken ledighet skall ingå tiden mellan kl. 10 e. m. och kl. 5 f. m., men i samma stycke tillika föreskriva, att i arbete, som avses med förbudet i 10 § första stycket, d. v. s. industriellt arbete, byggnadsarbete och transportarbete, ledigheten skall omfatta tiden mellan kl. 7 e. m. och 6 f. m. Sistnämnda bestämmelse bör gälla för samtliga minderåriga. I enlighet med det tidigare anförda böra emellertid undantagsbestämmelserna i 14 § 3 mom. andra stycket bibehållas. Dessa bestämmelser skulle på grund av den i första stycket föreslagna särbestämmelsen erhålla vidgad tillämplighet.

Den av mig sålunda förordade skärpningen av förbudet mot nattarbete för minderåriga synes böra träda i kraft den 1 juli 1936. Såsom socialstyrelsen anført torde skärpningen dock icke böra gälla minderåriga, vilka vid ikraftträdandet användas i arbete som avses med skärpningen.

Lagrådet har anfört:

Lagrådet, som fann sig icke äga anledning ingå i sakligt bedömande av de till stöd för lagändringen åberopade skälen, lämnade förslaget utan anmärkning.

Huvudstadgandet i 14 § 3 mom. arbetarskyddslagen om förbud mot arbete av minderårig under tiden mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m. lämnar möjlighet öppen att använda minderårig till tvåskiftsarbete.

Utskottet.

Vissa betänkligheter kunna enligt utskottets mening anföras mot en sådan arbetsordning för minderåriga i de ur utvecklingssynpunkt ömtåliga 14- och 15-årsåldrarna, att de sysselsättas med arbete, som den ena veckan börjar klockan 5 på morgonen och den andra veckan slutar klockan 10 på kvällen. Utskottet får därför föreslå, att förbud införes i arbetarskyddslagen mot att sysselsätta minderårig under sexton år under tid mellan klockan 7 e. m. och klockan 6 f. m. i sådant arbete, som avses i 10 § första stycket i lagen, d. v. s. industriellt arbete, transportarbete samt byggnadsverksamhet över huvud, såvida det ej gäller distribution av varor eller uträttande av bud eller ärenden.

Beträffande de minderåriga i 16- och 17-årsåldrarna möter det givetvis mindre betänkligheter ur hälsosynpunkt att medgiva, att de få användas i skiftarbete. Om man under nuvarande industriella och ekonomiska förhållanden skulle förbjuda dem att deltaga i sådant arbete, skulle detta för övrigt innebära, att å orter, där den industriella verksamheten bedrivs med skiftarbete, sådana minderåriga i stor utsträckning skulle ställas utan möjlighet att erhålla sysselsättning. För många ungdomar skulle den sysslolöshet, som skulle bli följderna därav, medföra större vådor för deras hälsa och personliga utveckling än ett deltagande i den, låt vara ansträngande, arbetsform, som skiftarbetet utgör. Härtill kommer, att det i vissa yrken är nödvändigt för den, som vill förvärva yrkesskicklighet, att vid jämförelsevis unga år börja arbetet.

Av ovan angivna skäl ansluter sig utskottet i sak till det förslag rörande ändring av gällande lag, som framlagts av socialstyrelsen. Av styrelsen föreslagen lagtext har emellertid omarbetats till nära överensstämmelse med propositionens.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med förklarande att förevarande proposition ej kunnat i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Lag**angående ändrad lydelse av 14 § 3 mom. lagen den 29 juni 1912
(nr 206) om arbetarskydd.**

Härigenom förordnas, att 14 § 3 mom. lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd skall i nedan angiven del erhålla följande ändrade lydelse:

14 §.

3 mom. Den minderårige skall för nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst elva timmar varje dygn; och skall i denna ledighet ingå, där *den minderårige* användes till arbete som med förbudet i 10 § första stycket avses, tiden mellan klockan 7 e. m. och klockan 6 f. m. samt eljest tiden mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m.

14 §.

3 mom. Den minderårige skall för nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst elva timmar varje dygn; och skall i denna ledighet ingå, där *minderårig under sexton år* användes till arbete som med förbudet i 10 § första stycket avses, tiden mellan klockan 7 e. m. och klockan 6 f. m. samt eljest tiden mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m.

Från vad — — — därtill föranleda.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936; dock att, där vid lagens ikraftträdande minderårig användes till arbete, som avses med förbudet i 10 § första stycket, äldre lag fortfarande skall äga tillämpning å den minderårige.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936; dock att, där vid lagens ikraftträdande minderårig *under sexton år* användes till arbete, som avses med förbudet i 10 § första stycket, äldre lag fortfarande skall äga tillämpning å den minderårige.

Stockholm den 17 april 1936.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, Frändén, Sigfrid Hansson**, *Gustaf Tamm, Sam Larsson, Hagman, P. Sandström** och *Norman**;

från andra kammaren: herrar *Österström**, *Hage, Olovson i Västerås, Sandström i Sollefteå, Molander**, *Gardell i Gahns, Hermansson och Thorell.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Sigfrid Hansson, Hagman, Norman, Hage, Olovson i Västerås, Molander och Hermansson*, vilka hemställt om bifall till propositionen.